

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 240/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

242/2009. (VIII. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **mátészalkai lakos** panaszos¹ 2009. április 16-án előterjesztett **panaszát** a 2009. augusztus 26-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Mátészalkai Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, illetve nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője útján április 16-án megküldött panaszát egy vele szemben 2009. április 8-án foganatosított rendőri intézkedéssorozat ellen terjesztette elő.

I.

A panasz szerint a panaszos 2009. április 8-án kb. 17 óra körüli időben érkezett meg egy ismerőse mátészalkai lakására. Megérkezése után az udvaron mintegy 20 civil, illetve egyenruhás, a Mátészalkai Rendőrkapitányság állományába tartozó rendőr vette körül, majd a panaszost, ismerőseit és annak egy alkalmazottját „elfogták és testi kényszer alkalmazásával megbilincseltek”. A kényszer alkalmazása során panaszost az egyik rendőr lábon rúgta, karjait más rendőrök megpróbálták hátrafeszíteni, majd

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

előre tartott helyzetben megbilincseltek. A panaszos ezt követően észlelte, hogy az udvaron lévő autóból az alkalmazott feltehetően zárjegy nélküli cigarettát pakolt ki. A rendőrök a helyszínről értesítették a Nyíregyházi Vám és Pénzügyőrséget, akik „kb. 00 órakor érkeztek meg és a helyszínt átvették.”

Panaszos szerint a rendőrség:

- hatáskör hiányában járt el,
- törvényes alap nélkül alkalmazott testi kényszert, indok nélkül alkalmazott bilincset,
- a napközben még húsz fokos hőmérséklet miatt rövid ujjú pólóban lévő panaszost az esti lehűlés után is több órán keresztül embertelen körülmények között a helyszínen tartották fogva, étkezését nem biztosították,
- továbbá panaszjogára nem figyelmeztették, részére igazolást nem adtak ki, sérülésére, egészségügyi panaszaira nem nyilatkoztatták. A panasz szerint a rendőri intézkedés megsértette az Alkotmány 54. § (1) és (2) bekezdését és az 57.§ (5) bekezdését.

II.

A testület felvilágosítást kért az illetékes Rendőrkapitányságtól, részletesen kérve a panaszban leírtakra vonatkozó adatokat és dokumentumokat.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat az alábbi dokumentumokat küldte meg:

- az általuk a Vám és Pénzügyőrség Észak-alföldi Regionális Parancsnoksága Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Nyomozóhivatalához címzett levelet, amelyben kéri, hogy küldjék meg a Testületnek az ügyben náluk keletkezett iratokat,
- a Mátészalkai Rendőrkapitányság Őr és Járőrszolgálati Alosztálynak az intézkedésekről szóló jelentéseit,
- a Mátészalkai Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály, Vizsgálati Alosztály jelentését, végül,
- a Mátészalkai Kapitányságvezető összefoglaló jelentését az általa, az ügyben folytatott belső vizsgálat megállapításairól.

A pénzügyőrségtől a Testülethez, a Megyei Kapitányság fent említett, erre irányuló, május 18-i levele ellenére semmilyen válasz nem érkezett és azt hatáskör hiányában a Testületnek nem áll módjában kikényszeríteni.

A rendőrségi iratok alapján az események a következő módon írhatók le:

A Mátészalka Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály, Nyomozó Alosztály Vezetőjének 2009. április 8-án 17.30 óra körüli időben – társadalmi kapcsolatain keresztül – olyan információ jutott a tudomására, amely szerint egy mátészalkai családi házból – röviddel az információ érkezését követően – külföldről Magyarországra csempészett, nagyobb mennyiségű, zárjegy nélküli cigarettát szándékoznak elszállítani az ország egy más pontjára.

A feltételezett elkövetők elfogása érdekében, 17.45 óra körüli időben az alosztályvezető r. őrnagy, egy r. főhadnagy, illetve a Bűnügyi Osztály délutános nyomozói a Bűnügyi Osztály szolgálati autójával megkezdték a fenti címen lévő lakóingatlan rejtett módon történő figyelését.

Eközben 18.00 óra előtt érkezett a megfigyelt ingatlanhoz Audi típusú személygépkocsi, melyben vezetőként mátészalkai lakos, valamint egy másik, addig ismeretlen személy tartózkodott.

A személygépkocsi a két benne ülő személlyel együtt megállt az ingatlan előtt, mialatt a távirányítású kapu kinyílt.

Röviddel, másodpercekkel ezután érkezett a lakóingatlanhoz a mátészalkai lakos által vezetett Volkswagen Passat típusú személygépkocsi, amely a nyitott kapun keresztül behajtott az ingatlan udvarára, őt követte az Audi is és az a korábban behajtó VW után, azt takarva, keresztben állt meg. Ezt követően a távirányítású kaput bezárták.

A lakóingatlan megfigyelését végző nyomozók az utcáról és a kovácsoltvas kerítésen keresztül annyit láttak, hogy a VW Passat csomagtartója nyitva van és abba, az udvaron lévő személyek valamit pakolnak.

Ekkor az alosztályvezető r. őrnagy úgy döntött – az elkövetők eredményes elfogása érdekében –, hogy mobiltelefonon keresztül a szolgálatirányító parancsnoktól az egyenruhás állományának igénybevételével segítséget kér.

Az erősítés megérkezése után a jelenlévő rendőrök – a r. fhdgy. kivételével – az ingatlanhoz mentek, majd mivel a ház kerítésén lévő kiskapu és nagykapu be volt csukva, ezért a kerítésen átugorva az udvarra behatoltak és az udvaron jelenlévő személyeket – az „Állj Rendőrség! A törvény nevében álljanak meg!” felszólítás alkalmazása mellett – intézkedés alá vonták.

Az udvarra történő behatolás idején az udvaron tartózkodó személyek az udvaron lévő gépkocsik közvetlen közelében tartózkodtak, akik közül ketten a rendőri intézkedést észlelve a gépkocsi mellett maradtak, a panaszos azonban az ingatlan kertjének irányába futva akarta kivonni magát az intézkedés alól.

Az alosztályvezető r. őrgy. És az egyik délutános nyomozó, hogy a panaszos helyszínről szökve próbálja az intézkedés alól kivonni magát, a kert irányába futó panaszos után futottak és a szomszédos telekre egy kisajtón keresztül átjutva, ott a zöldséges kertben beérték a még menekülő panaszost. Ezt követően panaszost karjainál fogva visszavezették az udvarra. Az alosztályvezető r. őrgy. előzetes figyelmeztetést követően meg akarta bilincselni, azonban a panaszos a bilincselést passzív magatartásával akadályozta. Ekkor az alosztályvezető r. őrgy. panaszos lábseprés technikával a földre vitte.

Ezt követően panaszos ruházatát átvizsgálták és támadás, illetve szökésének megakadályozása érdekében kezeit hátra helyzetbe próbálták bilincselni, azonban a panaszos kezeinek a hátra helyzetre történő bilincselésétől elálltak és kezeit előre

helyzetbe bilincselték meg, mivel annak kar és hátizomzata olyan szinten kötött, hogy a hátra helyzetbe történő megbilincselést nem lehetett végrehajtani.

Az alosztályvezető r. őrnagy által végrehajtott testi kényszer és bilincsalkalmazás a panaszosnak sérülést nem okozott, szóbeli nyilatkozatában kijelentette, hogy sérülést nem szenvedett, orvosi ellátást nem igényel.

Az udvaron tartózkodók a rendőri intézkedésnek alávetették magukat, az udvaron álló gépkocsiknál megállva túrték a ruházatátvizsgálást, illetve a kezeik előre helyzetbe történő megbilincselését.

Ezután az alosztályvezető r. őrgy. közölte, hogy mindhárman bűncselekmény elkövetése miatt el vannak fogva, valamint azt, hogy velük szemben az eljárást a VPOP folytatja le, kiérkezésükig a helyszínt biztosítják.

A panaszos és társai elfogását követően a helyszínen intézkedő rendőrök az alábbiakat állapították meg:

A lakóingatlan udvarán álló VW Passat személygépkocsi – mellyel 18.00 óra körüli időben panaszos érkezett – utasterébe illetve csomagterébe ukrán zárjeggyel ellátott cigaretta volt bepakolva, valamint a gépkocsi mellett a betonon 5 db. fekete nylon zsák volt lerakva, melyekben szintén ukrán zárjeggyel ellátott cigaretta volt.

A helyszínen intézkedő rendőrök megkezdték a helyszín biztosítását és tekintettel a jövedéki termékkel elkövetett jogsértő cselekményre, értesítették a Vám és Pénzügyőrség Észak-Alföldi Regionális Nyomozó Hivatal ügyeleti szolgálatát, a további intézkedések megtétele és az eljárás lefolytatása céljából.

A helyszínre kb. 19.00 órakor érkezett meg a védő, aki az egyik érintett személy jogi képviselőjeként volt írásban meghatalmazva. Az alosztályvezető tájékoztatta az ügyel kapcsolatban. A jogi képviselő észrevételt, indítványt nem tett, kizárólag az volt a kérdése, hogy a VPOP nyomozóinak kiérkezésekor értesítsék, mivel a helyszíni szemlén jelen kíván lenni.

Mivel a jelenlévők összebeszélésétől tartani lehetett, ezért őket az udvaron egymástól távolabb kísérték, illetve a panaszos egyik társát a Mátészalkai Rendőrkapitányságra előállították.

Időközben a helyszínre érkeztek a Közlekedési Osztály baleseti helyszínelői és részt vettek a helyszín biztosításában, valamint a kényszerintézkedés alá volt panaszos és társa személyőrzésében.

A helyszínbiztosítás ideje alatt a panaszos jelezte az alosztályvezető r. őrgy. felé, hogy gondozásra szoruló kisgyermekait el kell látnia, aki. értesítette panaszos feleségét, a panaszos mobiltelefonján keresztül, akit tájékoztattott a férjével kapcsolatos, folyamatban lévő kényszerintézkedésről. Röviddel ezután a helyszínre érkezett

panaszos felesége, aki férjének átadott egy pulóvert, melyet panaszos vállaira terítettek, illetve panaszos felesége közölte, hogy a kiskorú gyermekeinek gondozásáról és felügyeletéről intézkedett.

Időközben a panaszos egyik társának felesége meleg ruházatot biztosított férje részére, amit panaszos részére is felajánlott, azt azonban panaszos visszautasította, kizárólag a felesége által később helyszínre hozott pulóvert vette magához.

Az intézkedés során a panaszos és egyik társa részére társa felesége lehetőséget biztosított arra, hogy a ház WC-jét használják, ezzel a lehetőséggel mindketten éltek is, külön-külön a rendőrök jelenlétében, a VPOP által lefolytatott helyszíni szemle előtt egy esetben vizeletet ürítettek.

A háztulajdonos az intézkedés alatt vízzel kínálta a panaszost és társát, akik éltek a vízivás lehetőségével, pohárból egy-egy esetben vizet fogyasztottak.

21.00 órakor érkeztek a helyszínre a VPOP ügyeletes nyomozói.

Az alosztályvezető r. őrnagy a VPOP ügyeletes nyomozóit vezető pü. hdgy-ot az ügyről részletesen tájékoztatta, valamint értesítette a már korábban is a helyszínen megjelenő dr. meghatalmazott védőt.

A pü. hdgy. a kényszerintézkedés alá vont személyeket – a panaszost és egyik társát –, valamint helyszínt és a további intézkedéseket a kényszerintézkedésről készített rendőri jelentésen 21.15 órakor átvette, az átvételt aláírásával igazolta.

Az alosztályvezető r. őrnagy az intézkedés átadását követően közölte a pü. hdgy-al, hogy távozni kívánnak a helyszínről és kérte, hogy a fogva tartottakat a pü. nyomozók a saját bilincseikkel bilincseljék meg. Ekkor pü. hdgy. telefonon keresztül felvette a kapcsolatot a parancsnokával, akitől a további bilincshasználatról kért utasítást. A parancsnok a további bilincselést indokoltnak tartotta.

Miután az intézkedő rendőrök a fogva tartottakról a bilincseket levették, a pü. hdgy. kérte az intézkedés alá volt személyek személyazonosító iratait.

Ekkor azok közölték, hogy az irataik az autókban vannak. A pü. hdgy. azt az utasítást adta, hogy az iratokat vegyék magukhoz, ezután már a rendőrök jelenlétében a pü. hdgy. kijelentette, hogy nem szükséges a további bilincskalkuláció a panaszossal szemben.

A pü. hdgy. ezután kérte az alosztályvezető r. őrgy-tól, hogy 2 fő rendőr továbbra is a helyszínen legyen jelen és nyújtsanak segítséget a helyszíni szemle lefolytatásához.

A helyszínen 21.40 órától másnap 03.20 óráig r. fhdgy. nyomozó és a r. ftórm. körzeti megbízott nyújtott segítséget a VPOP nyomozóinak.

A VPOP által lefolytatott helyszíni szemle során 783 karton ukrán zárjeggyel ellátott piros és kék színű cigaretta került lefoglalásra a VW Passat szgk-ból, illetve mellőle.

A VPOP tájékoztatása szerint a lefoglalt cigaretta értéke kb. 4.760.000.- Ft, illetve az eljárás során kiszabásra kerülő jövedéki bírság összege meghaladja az 5.000.000.- Ft-ot.

A Mátészalka Városi Ügyészség tájékoztatása szerint a VPOP Észak-Alföldi Regionális Nyomozó Hivatal 490/2009. bü. számon a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 311/A. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző, jelentős értékre jövedéki termékkel elkövetett jövedéki orgazdaság büntett elkövetése miatt indított büntetőeljárást, melynek során a jelenlévők gyanúsítottkénti kihallgatása megtörtént.

Az alosztályvezető r. örgy. az intézkedés során a kényszerintézkedés alatt álló panaszos részére a vízfogyasztásra, az egészségügyi szükségletek elvégzésére, valamint az időjárásnak megfelelő ruházat birtokbavételére lehetőséget biztosított, a fogva tartottak részére az eljárásról és a jogorvoslat lehetőségéről szóban tájékoztatást adott.

Mivel a pü. hdgy. részére 21.15 órakor az intézkedés, a helyszín és a kényszerintézkedés alatt álló fogva tartottak átadásra kerültek, így a még folyamatban lévő személyes szabadságot korlátozó intézkedés időtartamáról igazolás nem volt kiadható, tekintettel arra, hogy az előállítás nem szűnt meg, hanem annak továbbfolytatását a VPOP nyomozói átvették.

Mivel a rendőrség által kezdeményezett fogva tartás nem haladta meg az 5 óra időtartamot, az étkezések biztosítása – az intézkedés rendőrség által végrehajtott szakaszában – nem volt indokolt.

III.

A panasz, valamint előbbiek felsorolt dokumentumok alapján a Testület a következőket állapította meg.

1. A rendőrségi intézkedések érintették a panaszos következő alkotmányos alapjogait:
  - emberi méltósághoz való jog, illetve a kínzás és embertelen elbánás tilalma (54.§)
  - személyi szabadsághoz való jog (55.§)
  - jogorvoslathoz való jog (57.§)
  - továbbá az Alkotmánynak a jogállamiságból, illetve annak részét képező jogbiztonság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való jog.
2. A panasznak a hatáskör hiányára vonatkozó, vagyis a tisztességes eljárás elvébe ütköző kitételei tekintetében a Testület utal az 1994. évi XXXIV. törvény (a

továbbiakban: Rtv.) 13.§ (1) bekezdésére, illetve a 14.§ - ra, összefüggésben a 29. § (1) bekezdésével, amelyek a szóban forgó ügyben a rendőri intézkedések jogalapjául szolgáltak. A panaszolt intézkedésekre bűncselekmény alapos gyanúja miatt, bűnmegelőzési, bűnüldözési okból került sor, azaz a rendőrségnek nemcsak intézkedési joga, hanem intézkedési kötelezettsége is megállapítható. Ennek alapján nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, miután a rendőri intézkedés megfelelő joggal történt.

3. Hasonló következtetésre jutott a Testület a panaszos személyi szabadságát korlátozó rendőri intézkedésekkel kapcsolatban. A panaszos igazoltatása az Rtv. 29.§ (1) bekezdésével összhangban az 1. pont alatt részletezett okból került sor. A Testület hivatkozik továbbá az Rtv. 31.§ (1) bekezdésére, amely a panaszos ruházatának átvizsgálásához szolgál jogalapul. A panaszos elfogása és az illetékes hatóság elé állítása az Rtv. 33.§ (1) bekezdése alapján történt.
4. A testi kényszer illetve a bilincs alkalmazásával kapcsolatban a Testület utal az Rtv. 47. §-ára és 48. § b) és c) pontjára, amely szerint cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására testi kényszer alkalmazható, amely akkor öltheti a megbilincselés formáját, ha szökéstől, vagy támadástól kell tartani. Miután adott esetben egy bűncselekmény befejezésének megakadályozásáról, illetve megghiúsított szökési kísérletről van szó a Testület megítélése szerint a kényszerintézkedések jogalapja nem vitatható. A panasz és a rendőrségi dokumentumok között, a panaszosnak az eset során tanúsított magatartására vonatkozó ellentmondások tekintetében a Testület utóbbiakat látta életszerűnek így azokat fogadta el. Mindezek alapján a testület a panasznak ezt a részét nem tartotta megalapozottnak.
5. A személyi szabadság korlátozása helyszínét, időtartamát és módját tekintve a Testület álláspontja a következő. Az Rtv. 43. § szerint a rendőrség köteles a bűncselekmény helyszínét biztosítani. Ez az események későbbi rekonstrukciója szempontjából lényeges lehet. Miután a rendőrség a további nyomozati cselekmények, illetve a büntetőeljárás további szakasza vonatkozásában hatáskörrel bíró pénzügyőrséget haladéktalanul értesítette, a rendőrségnek mérlegelnie kellett, hogy a pénzügyőr hatóság megérkezéséig hogyan lehet a helyszínt a legmegfelelőbb módon biztosítani és úgy látta, hogy a panaszosnak a helyszínen történő jelenléte a pénzügyőrség megérkezéséig tartó – várhatóan rövidebb – ideig szükséges. A Testület a panaszosnak a helyszínen tartása körülményeire és időtartamára, valamint jogorvoslati jogaira való kioktatása vonatkozó ellentmondásos információk miatt nem tudott állást foglalni abban, hogy sérült-e a panaszos jogorvoslathoz való joga, illetve a kínzás és embertelen elbánás tilalma, ezért a panasz erre vonatkozó részét érdemben nem tudta elbírálni.

Mindezek alapján a Testület a rendelkező részben meghatározott módon foglalt állást.

Budapest, 2009. augusztus 26.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes,
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület